

Jakob Maksimilijan,

po Božjem usmiljenji knez in škof Lavantinski, prisednik sedeža Njih Svetosti Rimskega Papeža, doktor bogoslovja itd. itd.

vsem vernim svoje škofije pozdrav in blagoslov od Gospoda.

Ni Vam neznano, da smo se ne davno skoraj vsi kat. škofje iz dežel, ki so v Dunajskem državnem zboru zastopane, na Dunaju zbrali, da bi se o cerkvenih zadevah med seboj posvetovali in pogovorili. Kakošne so te zadeve bile in kaj nas je prav za prav k temu shodu napotilo, Vam hočem odkritosrčno povedati; kajti Vi imate pravico, to zvedeti, in vrh tega se s to odkritosrčnostjo naj ležej izpodbi je natoľcevanje, kakor da bi mi kat. škofje le zato svoje razprave in sklepe pred svojimi verniki skrivali, ker le svoje osebne koristi v očeh imamo.

Nikakor ne! Stvar, za katero gre, je enako Vaša, prav zato, ker ste kat. kristjani, kakor naša, ki smo Vaši višji pastirji.

Vrh tega so mi došli v zadevi tako imenovanih verskih postav iz več krajev moje škofije, tudi od vernikov svetnega stana, dopisi, in poslužnjem se ob enem te prilike, da svoje priznanje in veselje izrečem nad krepkim vernim duhom, ki se v teh dopisih razodeva.

Zopet stoji pred nami važno vprašanje sedanjega časa, ki je po drugih državah že toliko hrupa napravilo in je zdaj že tudi meje našega cesarstva prestopilo. To vprašanje je: V kakošni razmeri in zavezi država in cerkev, to je: posvetna in cerkvena oblast med seboj stojite. Za vernega kristjana je to vprašanje že zdavnej razrešeno, in sicer po Jezusu Kristusu samem, ki je začetnik kat. cerkve in njene oblasti. On je, ki je govoril besede, za vse čase veljavne: „Dajte Bogu, kar je Božjega in cesarju kar je cesarjevega“. (Mat. 22, 21.) Že s temi besedami je naš Zveličar jasno razložil, to kar je na tem svetu, in to kar je nad tem svetom. Le posvetne in časne reči je posvetni gosposki izročil, rekoč: Dajte cesarju, kar je cesarjevega; nikakor pa ji ni dal oblasti črez to, kar zadeva Boga in nauk Božji in službo Božjo; kar je Božjega, gre le Bogu in cerkvi Božji: Dajte Bogu, kar je Božjega. Prav te razloček se kaže tudi v besedah Kristusovih (Joan. 18, 36.), kjer govori od svojega kraljestva, katero ni od tega sveta. Iz tega, da Kristus pravi njegovo kraljestvo ni od tega sveta, nikakor ne nasleduje, da bi njegovo kraljestvo ne bilo na tem svetu; ampak da bi bilo le nevidno kraljestvo, to je, nevidna zaveza vernih src in duš. Vsaj je njegovo kraljestvo ljudem namenjeno, ki telo in dušo imajo, katerih družba na zemlji tedaj nikakor zgolj nevidna biti ne more. Kraljestvo Kristusovo, katero je On ustanovil, in katero svoje kraljestvo imenuje, je pa za nas katoličane njegova sv. cerkva na zemlji.

Ktera je tedaj edino prava razmera, ki naj bi po volji Kristusovi vladala med njegovim kraljestvom in med posvetnimi kraljestvi, ali: med kat. cerkevjo in med državo? Ta razmera ni in ne more druga biti, kakor da ste cerkva in država med seboj neodvisni, in vendar zopet složni.

Da ste država in cerkva med seboj neodvisni, to je, da država ni cerkvi podložna, da pa tudi cerkva sama na sebi, ko ustanova Kristusova, ni državi podložna, temu ne more nihče ugovarjati, kakor le tisti, kateri taji, da je kat. cerkva naravnost od Boga samega postavljena in za ves svet namenjena; kateri tedaj taji, da je cerkva le ena edina, po vsem svetu enaka, tedaj splošna ali katoliška. — Pa tudi to je jasno, da morete država in cerkva v lepi slogi in zastopnosti med seboj živeti in delati. Obe namreč imate opraviti z enim in istim človekom; se ve, da vsaka po svojem namenu: cerkva, da ga vodi k večnemu zveličanju skozi sv. nauke in zakramente; država, da z močno roko brani in varuje njegovo življenje in njegove pravice in ga po modrih postavah in napravah vodi k časni sreči in časnem blagostanju.

Da se ta v blagor človeštva, toliko potrebna sloga in zastopnost med državo in cerkevjo ohrani, je pa neobhodno potrebno, da nijena ne prestopi mej, ktere ji je Bog postavil, da pa nasproti v svojem lastnem področji se vsaka svobodno giblje in svobodno dela, brez da bi druga drugo motila ali overala.

Ni pa boljšega pomočka, da se vsem razporom jez postavi, in zaželjena zastopnost stalno vtrdi, kakor da se država in cerkva prijazno med seboj dogovorite in pogodite v zadevah, v kterih se meje njih poklica dotikajo.

V novejšem času so se take pogodbe, ki se z latinsko besedo konkordat imenujejo, v mnogih državah delale, in tudi v Avstriji se je leta 1855 enaka pogodba med najvišjo državno in cerkveno oblastjo sklenila. Menim, da Vam je vse to dobro znano. Ako pa pozneje postavim država tako pogodbo ovrže, in samovoljno začne mejnike postavljati med cerkveno in državno oblastjo, potem sami previdite, se je jako bati, da ne bi cerkva na svojih pravicah škode trpela, in da se ne bi mejniki predalječ na njeno od Boga ji v varstvo izročeno lastnino prestavili.

In glejte, tak strah se je polastil Avstrijskih škofov, ko so se 21. Januaria t. l. načrti novih verskih postav državnemu zboru v pretresovanje izročili, po kterih naj bi se razmere med državo in cerkvo vnovič vrnale — pa brez zaslišanja onih, ktere je sv. Duh postavil, da vladajo cerkvo Božjo.

In prav ta želja, vsako škodo od cerkve odvrniti, je nas škofo na Dunaji skupaj pripeljala.

Ko smo bili na Dunaji že zbrani, se nam je izročila okrožnica sv. Očeta z napisom: „Na vse kardinale, nadškofe in škofo Avstrijskega cesarstva“ od dne 7. marca 1874. S tem pismom so nas sv. Oče v našem sklepu, pravice sv. cerkve pomoči braniti, še bolj potrdili, rekoč: „Ker si morete prizadevati, da s svojo veljavnostjo, modrostjo in gorečnostjo vse nevarnosti odstranite, ktere (svobodi in samostalnosti cerkve) žugajo, bote tudi sami spoznali, da ne more biti nič bolj pripravno in koristno, kakor da v vzajemnem posvetovanji onih poti iščete, ki zamorejo najležej in najbolj zdatno k zaželenemu cilju peljati“. Sv. Oče obžalujejo, da se je pogodba od leta 1855 ovrгла in rečejo nadalje: „Stvarnik in Odrešenik človeštva je svojo cerkvo postavil kakor svoje vidno kraljestvo na zemlji. Dal ji je ne le kar čeznатурne darove: da z nezmotljivo gotovostjo uči in širi nauk Božji, da po svojih mešnikih opravlja Božjo službo in duše posvečuje skozi daritvo sv. meše in zakramente; ampak dal ji je tudi lastno in polno oblast, da daje postave in sklepa sodbe v vseh rečeh, ki zadevajo posebni cil in konec kraljestva Božjega na zemlji. — Ker se pa ta čeznатурna oblast cerkvene

vlade na ustanovo Jezusa Kristusa naslanja in je torej celó razločna in neodvisna od posvetne vlade, zato je tudi kraljestvo Božje na zemlji kraljestvo prave in popolne (za se obstoječe) družbe, která se vodi in vlada po lastnih postavah, po lastnem pravu, po lastnih predstojnikih, ktorí čujejo in za duše odgovor dajejo ne posvetnim vladarjem, ampak vojvodu in pastirju Jezusu Kristusu, od kterega so pastirji in učitelji postavljeni, v svojem dušnem pastirstvu njeni posvetni oblasti podvrženi“.

Sodite sami, ljubi moji! Kako zamorejo sv. Oče, in kako zamorejo kat. škofje drugače ravnati, kakor da z vsemi postavnimi sredstvi neodvisnost in svobodo sv. cerkve branijo, kadarkoli se njim zdi, da je v nevarnosti, kajti Bog hoče, pravi sv. Anzelm, da je njegova cerkva svobodna. In le to, in ne več, tedaj le kar svojo dolžnost smo tudi mi storili nasproti predloženim novim verskim postavam. To storiti smo pravico imeli; saj njih svitli cesar še niso potrdili. Pri tem pa ni njenemu zmed nas škofov na misel prišlo, in nam tudi nikdar na misel prišlo ne bode, da bi posvetni vladi tisto oblast, ktero je v posvetnih rečeh ona od Boga prejela, izpodkopovali. Ni tedaj treba, nas opominjati na besede sv. apostola Pavla (Rimlj. 12.), da je vsaka oblast od Boga, in da tisti, ktorí se oblasti ustavlja, se božji naredbi ustavlja. Te besede so nam dobro znane, in ne le mi škofje se bomo vselej zvesto po njih ravnali, ampak tudi Vam vernikom jih na srce polagamo, kakor smo to tudi dosihmal pri vsaki priložnosti storili. Ali zvestobe, ktero smo cerkvi obljubili, in prisege, s ktero smo na svojo pastirsko službo prisegli, prelomiti ne moremo; to pa bi storili, ako bi pripoznali, da studenec, iz kterega cerkvene pravice izvirajo, ni v cerkvi sami, to je, v njeni ustanovi po Božjem Sinu, ampak da cerkva le tiste in toliko pravic ima, kolikor jih ji država pripoznati hoče. Ta nauk z njegovimi nasledki sprejeti, se pravi, cerkvo Kristusovo zatajiti; kajti ako bi imela država oblast, samo po svoji volji, ki je vrh tega še jako spremenljiva, določevati, kaj spada pod cerkveno oblast in kaj ne, potem sami previdite, da bi cerkva nehala biti Kristusovo lastno kraljestvo na zemlji. Spremenila bi se cerkva Kristusova v državno ali narodno cerkvo. Ali take cerkve Kristus ni ustanovil; njegova cerkva je ena in edina za vse kraje, za vse narode, za vse čase, tedaj v resnici vesoljna ali katoliška. Le kakor taka zamore obstati in živeti, sicer bi morala razpasti in poginiti.

Če pa trdimo, da je cerkva Kristusova ena in ista za vse države in narode, s tem nikakor tiste države, v kteri smo rojeni, to je, svoje domovine, ne zaničujemo, in ljubezen do cerkve nikakor ne manjša ljubezni do domovine, ampak jo celó požlahtnuje in povzdiguje. Sicer se naša srca s sočutjem ozirajo prek državnih mej proti Rimu, kjer sv. cerkve vidni poglavar in vidni namestnik Kristusov stanuje; ali prav od tam doni že skozi 18 stoletij glas Kristusov na vse kraje sveta: Dajte cesarju, kar je cesarjevega. Mi ljubimo domovino in damo kri in življenje za njo, ne iz zgolj naravnih nagibkov, tudi ne zavolj časnega dobička, ampak pred vsem in najbolj zavolj vesti in zavolj Boga; zato je tudi naše domoljubje bolj čisto in zanesljivo, kakor takih ljudi, ki vere nemajo. Priča temu so prvi kristjani. Kolikrat so se ajdovski podložniki spuntali proti rimskim cesarjem in jih celó pomorili; nikdar pa se niso spuntali kristijani, ampak so zvesto služili ajdovskim cesarjem, akoravno so bili skozi tristo let zavolj sv. vere takó neusmiljeno od njih preganjani in morjeni. Tudi nam ne more nihče očitati, še manj pa po naših djanjih dokazati, da bili svoje domoljubje kedaj oskrunili. Tega nismo, in z božjo pomočjo tudi nikdar ne bomo.

Kaj nam bode prihodnost prinesla, ne vemo; to pa vemo, da Bog svoje cerkve nikdar zapustil ne bode.

Verni katoličani! bodimo toraj zvesti sv. cerkvi, která je kraljestvo Kristu-

sovo na zemlji. Da, to je! V tem nauku se ne dajte motiti! Katoliška cerkva ni to, kar njeni sovražniki od nje trdijo. Tako postavim, rečejo: v kat. cerkvi imajo le škofje in mešniki pravice, svetni verniki pa so brez pravic; škofje in mešniki se le za svoje pravice potegujejo in so novim postavam le zato ugovarjali, ker vernikom njenih pravic ne privoščijo. Da je v teh besedah zmota in laž, se bote ročno prepričali, ako Vas na eno samo stvar opomnim. Kako namreč bi bili Vi brez pravic, ker vender vsak den vidite, kakó mnoge in težke dolžnosti Vaši dušni pastirji do Vas imajo. Težke dolžnosti škofov in mešnikov so ravno Vaše pravice, ljubi verniki! — Bodimo pa tudi edini po volji Kristusovi. Držite se, Vi verniki, svojih dušnih pastirjev, tistih namreč, kateri pri pravih apostoljskih vratih k Vam pridejo, to je, kateri so Vam od Vašega škofa poslani; kajti v kat. cerkvi imajo edini škofje oblast, dušne pastirje pošiljati in jim potrebne duhovne oblasti podeljevati. Vi tedaj bodite edini s svojimi dušnimi pastirji, in Vaši dušni pastirji zopet edini s svojim škofom, in mi škofje zopet edini z najvišim Pastirjem kat. cerkve, z Rimskim Papežem. Ta edinost, kakor veste, je znamenje prave cerkve Kristusove, in v tej edinosti smo nepremagljivi.

Pokažimo pa tudi pred vsim svetom, da nas zvestoba do cerkve nikakor ne moti v državljanskih dolžnostih; da smo lahko verni katoličani, pa tudi verni in zvesti državljani. Obljubimo pred živim Bogom, naj pride kar rado, naj britkosti in stiske še tako hude nastanejo, da ne bomo nikdar pozabili besed Kristusovih: „Dajte Bogu, kar je Božjega, in cesarju, kar je cesarjevega.“

Srce naj Vam nikar ne upade, ako berete in slišite, kako je kat. cerkva zdaj vse povsodi v britkem trpljenji in se v mnogih deželah, na primer, na Pruskem in Švicarskem z najsurovejšo silo preganja; vsaj veste, da nam ravno to pričuje, da je le ona prava nevesta križanega Jezusa. Zató ne obupajte; pa si tudi ne prikrivajte, da so časi zares hudi, v katerih živimo. Osrčujte in tolažite se s sv. molitvijo! Molite drug za drugega, da nihče v veri ne oslabi, da nihče sv. vere ne zataji, da nihče od cerkve ne odpade. Molite za sv. Očeta, molite za nas škofo, ki nas je sv. Duh postavil, da vladamo cerkvo Božjo (Dj. apost. 20, 28.). Molite za presvetlega cesarja. Molite veliko, trdni v veri in močni v upanji, da Jezus, ki je nekdanj morju in vetrovom zapovedal in je postala velika tihota, tudi sedanjó nevihto po vsem svetu potolaži, in se povsod mila danica blažene sloge in zastopnosti med državo in cerkvo zopet na nebu prikaže, da zamorejo verni kristjani mirno in pobožno živeti na tem svetu, in se pripravljati na blago upanje onega kraljestva Kristusovega, v katerem država in cerkva svoj posledni cilj in konec imate, namreč na kraljestvo večnega zveličanja v nebesih.

V Mariboru, dné 16. aprila 1874.

JAKOB MAKSIMILIJAN,
knez in škof.